

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Zal men ook de jonge kinderen dopen? [p.4]

Gereformeerde Gemeente Bodegraven

24/09/2015
jaargang 93

nr **51**

Op 12 maart 1925 wordt er in Bodegraven een Gereformeerde Gemeente geïnstitueerd. In hetzelfde jaar verrijst er aan de Koningstraat een nieuwe kerk met pastorie. In 1961 verhuist de gemeente naar de Stationsweg. Daar moet het kerkgebouw twee keer worden uitgebreid: in 1967 en in 1986. Omdat het ledental in

tien jaar tijd is verdubbeld, valt in het begin van de jaren negentig het besluit om aan de Dronensingel tot nieuwbouw over te gaan. Op 24 januari 1996 neemt ds. A. Bac de nieuwe 'Bethelkerk' (met 700 zitplaatsen) officieel in gebruik. Sinds 2003 is de gemeente vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 981.

Het welgevallen van de HEERE

Psalm 149 is een lofpsalm. Het begint met de woorden: **Zingt den HEERE een nieuw lied. Zijn lof zij in de gemeente Zijner gunstgenoten. Maar waarom zouden ze zingen? Dat zegt het woordje ‘want’. Want de HEERE heeft een welgevallen aan Zijn volk. Dat is stof om God te loven!**

Want de HEERE heeft een welgevallen aan Zijn volk.

Psalm 149:4a

ds. A. Vermeij,
Nieuw-Beijerland

De HEERE heeft een behagen aan Zijn volk. Dat kan nooit zijn om iets in dat volk, want als de Heere zou handelen naar dat zij zich waardig gemaakt hebben, dan moet Hij van hen walgen. Van dat volk geldt ook dat ze in Adam diep gevallen zijn. Zij moeten ook gerekend worden onder hen waarvan gezegd wordt in Gods Woord: er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt; allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet, er is ook niet tot één toe. Hoe vindt de HEERE dat volk dus? Dood in de zonden en de misdaden. Hij zegt tot hen leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: leef. Maar ook na ontvangen genade is er in dat levende volk nog zoveel wat verkeerd is. Ze zijn onverbeterlijk in hun bestaan. Toch staat hier: De HEERE heeft een welgevallen aan Zijn volk. Bedenk: dat is God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest. De HEERE is de God van het Verbond. Hoe kan de HEERE nu een welgevallen hebben aan dat volk?

De oorsprong daarvan ligt in de eeuwig-

heid, in het welbehagen, in de Vrederaad. God de Vader heeft dat volk liefgehad met een eeuwige liefde. Hij heeft ze verkoren tot de zaligheid. O, wat een wonder! Hij heeft een innerlijke begeerte, een heilig verlangen om dat verkoren volk zalig te maken. Hij wil ze in Zijn gunst doen delen. Hoe kan dat? Om de arbeid van Zijn Zoon, waarvan Hij sprak: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb.

De HEERE ziet Zijn volk aan in Christus! In Zijn arbeid, Zijn verdienste, in Zijn heerlijk offer, Zijn vernedering en verhoging, waarin de deugden van God verheerlijkt werden. Aan de deugd van Gods recht is door Christus voldaan, waardoor de deugd van Gods liefde het hart van Zijn kinderen kan en zal vervullen. Want dat volk mag leren: de HEERE onze gerechtigheid. Christus heeft dat volk ook zo onuitsprekelijk lief! Daar leert God de Heilige Geest hen nu iets van. Want Hij zal het werk van de Vader en de Zoon verheerlijken in het hart van de Kerk.

Wanneer dat volk daarop mag zien, dan is het toch niet verwonderlijk, dat er staat: Zing een nieuw lied? O, dat volk mag weleens meer een lofzang aanheffen, nietwaar volk? Als u terugdenkt aan het uur van uw levendmaking, ziet op dat eenzijdige werk van de HEERE. Dan is er een loflied in het hart, het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen. O, als u denkt aan de openbaring van de Heere Jezus Christus aan uw ziel, nadat u ontdekt was aan uw Goddeloos bestaan. Ja, nadat u geleerd had dat er uit u geen vrucht meer zal zijn in der eeuwigheid. Ja, nadat u geleid was in de vloekwaardigheid van uw bestaan. U kon nog zalig worden in en door Jezus, de Zaligmaker. O, wat was dat u wonderlijk te moede. O, u zal de eeuwigheid nodig hebben om de Heere

In dit nummer

4 Zal men ook de jonge kinderen dopen? [1]

6 Commentaar: Prinsjesdag 2015

10 De zomer is ten einde

- 2** Het welgevallen van de HEERE
- 3** Het Schatboek [37]
- 5** Een indrukwekkende conferentie in Ghana [2]
- 7** Even maar...
- 8** De Bijbel in het kerkelijk leven [3]
- 9** Preeklezen in de eredienst [4]
- 11** Boekennieuws
- 12** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 16** Kerkdiensten
- 20** Waarom zingen we veel Psalmen niet?

Het Schatboek [37]

daarvoor te loven en te danken, om Hem te verheerlijken, omdat Hij het gedaan heeft. Volk, het is toch waar dat na elke openbaring van de HEERE en de weg der zaligheid er een loflied vanuit het hart op de lippen is. Wat is het groot als we de Heere mogen leren kennen in Zijn lijdensgangen. Hoe Hij betaald heeft aan het recht van God en de Heere ook aan dat volk bekend gaat maken dat Hij hen ook heeft losgekocht van de vloek van de wet en losgekocht van de eeuwige verdoemenis. U bent van Mij! Dan zingen zij in God verblijd, aan Hem gewijd, van 's HEEREN wegen.

Kom geliefde medereiziger wordt u niet jaloers op dat volk? Dat is nu voor u ook nog mogelijk om te ontvangen. Bij de HEERE is een eeuwige volheid! Ja, voor de grootste van de zondaren kan het nog. Zeg niet dat uw zonden te groot en te veel zijn. Dat is een miskening van de rijkdom in Christus. Dat is een verachten van de Gift van de Vader. Dat is een miskennen van de kracht en het werk van de Heilige Geest. Beter is om te vragen of de HEERE u ook zo rijk wil maken. Er is bij Hem toch een eeuwige volheid?

De HEERE ziet Zijn volk aan in Christus! In Zijn arbeid, Zijn verdienste, in Zijn heerlijk offer, Zijn vernedering en verhoging, waarin de deugden van God verheerlijkt werden.

Tenslotte lezen we in de tekst dat de HEERE een welgevallen heeft aan Zijn volk. Daarom staat hier ook dat Hij de zachtmoedigen ook zal versieren met heil. Daarvan zeggen de kanttekenaren: Dat is, Hij maakt hen heerlijk, nadat Hij hen heeft gered en verhoogd. Ja, Hij zal hen brengen tot de genieting der eeuwige vreugde en der zaligheid.

Volk, daar mag u dit loflied eeuwig zingen. Dan bent u verlost van uw ik, van de zonde, van de strijd, van de duivel en van de aanvechtingen. O, wat zal dat zijn? Dan mag u zich verwonderen, eeuwig en altijd in het feit wat we hier lezen: de HEERE heeft een welgevallen aan Zijn volk.

Zondag 34: Van de wet Gods - Het eerste gebod

Vanaf Zondag 34 volgt de leer van de wet Gods, die een richtsnoer is voor de goede werken. De wet Gods wordt eerst woordelijk weergegeven (vraag 92). Daarna wordt de wet verdeeld (vraag 93). Uitvoerig gaat Het Schatboek op deze vragen in.

In vraag 94 wordt vervolgens gevraagd: 'Wat gebiedt God in het eerste gebod?'

Inleidende woorden

'Ik ben de Heere uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb.' De inleidende woorden hebben betrekking op de hele wet der Tien Geboden en bevatten de beschrijving van de Wetgever, waardoor Hij Zichzelf van alle schepselen, wetgevers en verzonnen afgoden onderscheidt.

- 'Ik ben de Heere' of: 'Jehovah', dat wil zeggen: 'De waarachtige, eeuwige en almachtige God, de Maker en Onderhouder van al het goede. Ik besta van Mijzelf en geef alle andere dingen het wezen, en heb daarom ook het hoogste gezag om over allen te gebieden.'
- 'Uw God'. God is de God van alle schepselen, omdat Hij hen geschapen heeft, onderhoudt en regeert. Maar Hij noemt Zichzelf de God van Zijn volk, omdat Hij Zich aan hen in het bijzonder openbaart en meedeelt. Hij doet dit om door de belofte van Zijn weldadigheid de Kerk des te meer tot gehoorzaamheid aan te lokken. Want van God wordt gezegd dat Hij in eigenlijke zin de God is van degenen die Hij meer dan anderen liefheeft, verzorgt en altijd behoudt, en aan wie Hij alle dingen geeft die heilzaam voor hen zijn. 'Welgelukzalig is het volk welks God de Heere is; het volk dat Hij Zich ten erve verkoren heeft' (Ps. 33:12).
- 'Die u uit Egypteland uitgeleid heb', alsof Hij wilde zeggen: 'Ik ben Degene Die Mijzelf aan u heb geopenbaard en u door deze onlangs ontvangen weldaad ten zeerste aan Mij verbonden heb. Dus bent u tot gehoorzaamheid en dankbaarheid verplicht.'

Eerste gebod

Het gebod is een verbod of een verbiedend gebod: 'Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.'

Het heeft ook een gebiedend gebod in zich: 'Gij zult Mij, de Jehovah of Heere, alleen tot uw God hebben.'

Het doel waartoe dit gebod is gegeven, is dat wij alleen de ware God, Die Zich in Zijn kerk geopenbaard heeft, dienen en Hem de verschuldigde eer bewijzen zullen.

'God hebben' betekent, erkennen dat:

- Er een God is.
- Er maar één God is.
- Hij zodanig is als Hij Zich in Zijn kerk geopenbaard heeft.
- Hij ook ten opzichte van ons zodanig is.

Het betekent daarom ook:

- Op Hem alleen vertrouwen.
- In alle ootmoed en lijdzaamheid, vrees en eerbied zich aan Hem alleen onderwerpen.
- Hem liefhebben.
- Van Hem alleen al het goede verwachten.

Zaak van het hart

'voor Mijn aangezicht'

Het is alsof Hij zegt: 'Niet alleen voor het aangezicht van de mensen met gebaren of woorden, maar ook inwendig in de schuilhoek van uw hart.'

Doorgrond m', en ken mijn hart, o Heere !

Uit: Zondag 34;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 2;
Gebr. Koster,
Barneveld 2014

Zal men ook de jonge kinderen dopen? [1]

De lezer van De Saambinder weet dat bovengenoemde vraag komt uit onze Heidelbergse Catechismus. Het is vraag 74 en ze gaat over de doop van de jonge kinderen. Deze doop is onderdeel van ons gereformeerd belijden en heeft grote betekenis. Er zijn echter ook vragen over de doop der jonge kinderen. Sommigen (baptisten) verwerpen deze doop. Soms heel stellig. Daarom is het goed om daarop in te gaan.

ds. W. Visscher,
Amersfoort

Het dopen van kinderen is een belangrijke gebeurtenis. De doop wordt niet bediend omdat mensen dat graag willen. Het is een inzetting van de Heere die we getrouw moeten onderhouden. We komen onder andere naar de kerk om de sacramenten te gebruiken. In een grote gemeente wordt vrijwel elke maand, en zo mogelijk op de rustdag, de doop bediend. Bij de doop wordt een formulier gelezen en daarin wordt de betekenis van de doop helder uiteengezet. Ook wordt geleerd dat de doop in de plaats der besnijdenis is gekomen en dat we daarom onze kinderen laten dopen.

Het is heel aangrijpend als we de kinderen niet zouden laten dopen. Daarmee doen we tekort aan Gods verbond. Vaak wordt ook in de kerkdienst waarin gedoopt wordt Psalm 105:5 gezongen. Dat is volkomen terecht, want in de doop zien we Gods genade schitteren Die eeuwig aan Zijn verbond zal gedenken.

Overigens zijn natuurlijk niet alle kinderen die gedoopt worden wedergeboren. De doop wordt niet bediend op grond van de wedergeboorte maar op grond van het verbond van God. De doop wordt bediend in nauwe samenhang met de openbaring van het verbond der genade. Uit kracht van dat verbond worden de kinderen in onze kerken gedoopt. Ook zij zijn in 'het verbond Gods en in Zijn gemeente begrepen' (antw. 74, HC).

Lastige vragen

Er zijn natuurlijk rond het dopen van jonge kinderen lastige vragen te stellen. Het is daarom niet voor niets dat de catechismus uitvoerig op deze doop ingaat. Reeds in de 16e eeuw waren er mensen die de

doop van jonge kinderen (zuigelingen!) afwezen. Er worden door dergelijke mensen allerlei argumenten aangedragen. Laten we er enkele noemen.

Hebben Bunyan en Philpot ook niet de doop der jonge kinderen verworpen? Staat er niet in de Bijbel 'die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden' (Mark. 16:16). Het is toch: eerst geloven en daarna dopen? Staat er wel ergens een voorbeeld in de Bijbel van een kind dat gedoopt wordt? Waar vinden we letterlijk een tekst die zegt dat kinderen gedoopt moeten worden? Zijn er in het Nieuwe Testament niet alleen maar volwassen mensen gedoopt? Mogen we zomaar zeggen dat de doop in de plaats der besnijdenis is gekomen? Staat dat in de Bijbel? En is er niet een groot verschil tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament? Wij hebben toch ook niet meer de rustdag op de zevende dag? We offeren toch ook geen lammeren meer? En kunnen we zomaar kinderen, waarvan we niet weten of ze geloven, dopen? Sacramenten zijn toch voor de gelovigen? Niet voor iedereen? En als kinderen dan al gedoopt moeten worden, waarom mogen ze dan niet deelnemen aan het Heilig Avondmaal?

Kortom, er zijn bij de huidige doopraktijk best een aantal forse vragen te stellen. Zouden we met de kinderdoop wel in het goede Bijbelse spoor gaan? Soortgelijke vragen worden vanuit de mensen die de geloofsdoop voorstaan naar voren gebracht.

Actuele vragen

Reeds in de 16e eeuw waren er vragen rond de doop van kinderen. Niet voor niets gaat Calvijn in de Institutie (Boek 4, hoofdstuk 16) uitvoerig in op de kinderdoop: 32 paragrafen. Ook Ursinus besteedt in het Schatboek vele woorden aan de verdediging van de kinderdoop. Allen die met vragen rond de doop van jonge kinderen, bijvoorbeeld in familieverband, geconfronteerd worden, doen er goed aan dit hoofdstuk uit de Institutie te lezen. Ook onze belijdenis en de catechismus geven aandacht aan de kinderdoop.

De dwalingen uit het verleden doen zich echter ook vandaag weer voor. Er zijn baptisten in allerlei soorten. Vooral in de Verenigde Staten groeit en bloeit het baptisme op allerlei manieren. Er zijn orthodoxe kerken die voluit calvinistisch zijn in de heilsleer maar die helaas de doop der jonge kinderen verwerpen. Er zijn ook vrijzinnige en liberale kerken waar de kinderdoop verworpen wordt. Kortom, er is een bonte verzameling mensen die de kinderdoop verwerpen. Ook in Nederland zijn er baptistische kerken en groepen. Vooral binnen de evangelische beweging komen we de verwerping van de kinderdoop vaak tegen. Er zijn echter ook refo-baptisten. Deze groepen willen voluit, naar men zegt, vasthouden aan de gereformeerde leer, maar verwerpen de doop der jonge kinderen. Ook mensen en gezinnen uit onze gemeenten voelen zich soms daartoe aangetrokken of sluiten zich bij dergelijke groepen aan. Vaak laat men zich dan ook 'overdopen'.

Voor gemeenten en families gaat het hier best om ingrijpende vragen. Het is daarom goed om er in De Saambinder aandacht aan te geven. Overigens willen we er onmiddellijk bij zeggen wat ooit door Bunyan is opgemerkt, dat niet de doop maar het wel of niet in zijn in Christus de scheiding is waarover het voor de eeuwigheid zal gaan. Buiten Christus is geen leven maar een eeuwig zielsverderf.

(wordt vervolgd)

Een indrukwekkende conferentie in Ghana [2]

Het eerste artikel over de conferentie die van 12 tot 14 augustus in Kumasi gehouden werd, begon met de vraag van Rosemarie, een jonge Ghanese vrouw. Zij vroeg zich af wanneer de pelgrim uit de Christenreis redding vond. Was dat nu bij de enge poort of pas bij het kruis? Het verschil tussen "salvation" (het heil) en "assurance of salvation" (de zekerheid des heils) was nieuw voor haar. Ze wilde er graag meer over weten.

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

We hebben in alle eenvoud geprobeerd antwoord te geven op haar vraag. We hebben dat gedaan vanuit Gods Woord, daarbij geholpen door de Christenreis. Op de terugreis naar Nederland kwam de vraag van Rosemarie weer bij me terug. Ik zat te bladeren in de evaluatieformulieren die aan het eind van de conferentie waren ingevuld door de deelnemers. Eén van de vragen daaruit was: 'Wat heb je opgestoken van de lezingen over de heilsorde?' Laat ik enkele antwoorden citeren.

Mooie reacties

'We hebben geleerd over 'de gouden keten van het heil': verkiezing, inwendige roeping, rechtvaardigmaking, heiligmaking en ten slotte heerlijkmaking (Rom. 8:29-30). Die keten kan nooit verbroken worden.'
'We hebben iets gehoord over de stadia die de ware gelovigen kennen en doorlopen.'
'De zaligheid is eigenlijk een proces; zij begint in Stad Verderf en vindt haar hoogtepunt bij het kruis op Golgotha.'
'Het is onnatuurlijk wanneer een pasgeboren kind zich gedraagt als een volwassen man. Zo is het ook met een kind van God. Hij groeit van stap tot stap.'
'De poort des heils is heel nauw. Door die poort naar binnen gaan wil zeggen: de wereld verliezen, onze goede werken verliezen en onszelf verliezen.' 'Alleen Jezus kan de last van onze zonde wegnemen.' 'We moeten onszelf veroordelen en God recht-

vaardigen. Door onze zonden verdienen wij iedere denkbare straf, maar is het Gods keuze en Zijn welbehagen om genadig te zijn.'

'Zalig worden is meer dan naar de kerk te gaan. Ik moet oprecht met mijn hart in Christus geloven. De Rechter (God de Vader) moet mij rechtvaardigen uit louter genade.'

'Ik weet het nu zeker: je kunt alleen zalig worden uit genade en niet door de werken.'

'Ik heb geleerd dat zij die in Christus zijn worden bewaard en dat zij niet uit Zijn hand gerukt kunnen worden, ondanks alle aanvechtingen die zij ontmoeten op hun levensweg.'

Treffende vragen

Terug naar de conferentie zelf. Na elke lezing was er tijd om vragen te stellen. Iemand had gehoord over meneer Ploobaar, de man die geen pak op zijn schouders had mee te torsen. Zijn vraag was: 'Heeft een onbekeerd mens nooit een last op zijn schouders?'

Eén van de inleiders had het zaligmakend geloof vergeleken met een voet die gaat (naar de enge poort), een hart dat onderwijs begeert (in het Huis van de Uitlegger), een oog dat ziet (op het kruis) en een oor dat luistert (naar het genadige vonnis van de hemelse Rechter). Zijn vraag was of dat verder toegelicht kon worden.

Een ander vroeg zich af: 'Kan iemand de zaligheid weer verliezen?'

In de lezing over de heiligmaking werd indringend gesproken over de strijd van Christen met Apollyon. Eén van de deelnemers wilde weten: 'Waarom laat God toe dat er zoveel strijd is, zelfs bij een bevestigd kind van God?'

In de laatste inleiding ging het over vervolging (o.a. in Nigeria), ondersteuning van boven en volharding tot het einde. Een conferentieganger verzuchtte: 'Waarom zijn wij dan zo lauw?'

In de wandelgangen had ik een fijn gesprek met ds. Ralph Johnson over vrije en soevereine genade. De pastor uit Accra vertelde dat veel predikers in Ghana het steeds maar hebben over een vrije wil. 'Waarom wordt dat zo grif geloofd?', vroeg ik hem. Zijn antwoord trof me: 'Omdat een mens van nature niet weet hoe verdorven zijn hart is.'

Psalmen en gezangen

Tijdens de conferentie in Accra van 2013 werd veel gezongen. Het is altijd weer bijzonder Afrikanen te horen zingen. Want zingen *kunnen* zij! Het was alleen jammer dat de Psalmen ontbraken en dat veel liederen erg algemeen en oppervlakkig waren. Om die reden hadden we voor deze conferentie een bundeltje samengesteld met 15 psalmen uit de Psalters zoals die gebruikt wordt in onze Noord-Amerikaanse zustergemeenten en 15 gezangen van klassiek-gereformeerde dichters zoals Isaac Watts, John Newton en August Toplady. De reacties hierop in de evaluatie waren divers, maar over het algemeen erg bemoedigend:

'Ik ben koorleider, dus ik vind die gezangen heel mooi.' 'Als je er niet aan gewend bent is het moeilijk zingen. Graag meer zingen dus op de volgende conferentie; dan kunnen we het thuis ook overbrengen.'

'Het was OK, maar verschillenden van ons zijn charismatisch. Wij misten daarom een stukje praise worship met elkaar.'

'Ik heb ervan genoten. Als je deze liederen zingt lijkt het wel of je aan het lezen bent in de psalmen. Je bent aan het zingen, maar onwillekeurig ben je ook aan het bidden.'

'Het was heel plechtig en passend. Deze liederen kwamen overeen met het thema van de conferentie.'

'In deze psalmen en gezangen ligt de nadruk op Gods genade in het zaligen van zondaren.'

Ten slotte een reactie van een jongeman uit het uiterste noorden van Ghana: 'Zou ik de Psalter mogen hebben waaruit deze psalmen genomen zijn?'

We zullen hem er gauw één toesturen. (wordt vervolgd)

Prinsjesdag 2015

De derde dinsdag in september is altijd een bijzondere dag in ons staatkundig bestel. De regering maakt dan haar beleidsvoornemens bekend voor het volgende jaar. De begroting wordt dan ter goedkeuring voorgelegd aan de Staten-Generaal. De Koning spreekt de Troonrede uit. Velen zien er naar uit om te vernemen wat de regering voornemens is voor het komende jaar. Hoewel, het meeste was dit jaar al uitgelekt.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Dat tekent ons de hedendaagse moraal in het Haagse circuit. Het stempel van geheim heeft kennelijk voor veel mensen geen enkele waarde meer. Ik denk niet dat het euvel kan worden voorkomen door het lekken strafbaar te stellen. Wie zal zich daardoor laten weerhouden? Nog los van de vraag of het mogelijk is het lek op te sporen.

Euforie en schaamte

Kijken we naar de inhoud van de Troonrede en naar alles waarover u reeds in de krant hebt kunnen lezen, dan zien we dat er sprake is van een zekere euforie bij de regering. Nederland is weer terug in de kopgroep van Europa, zo klinkt het. Wat houdt dat eigenlijk

in? Als we verder lezen, blijkt dat dit betrekking heeft op het economisch herstel, waardoor het mogelijk is voor vijf miljard de lasten te verlichten. Want zo, zegt de regering, Nederland staat er in sociaal-economisch opzicht relatief goed voor. Er is echter nog geen reden om achterover te leunen.

Nederland dus weer terug in de kopgroep van Europa in economisch opzicht. Helaas loopt Nederland in Europa en zelfs in de wereld voorop als het gaat om de afbraak van christelijke normen en waarden. Die afbraak komt vooral tot uitdrukking in het ten koste van alles doordrijven van het gelijkheidsbeginsel. Velen zijn daar trots op, maar we zouden er eerder diep beschaamd over moeten zijn. Juist Nederland als een vanouds christelijke natie, is hard bezig om de laatste resten van het christendom naar de rand van de samenleving te verbannen en het liefst helemaal uit te roeien.

Gemengde gevoelens

Daarom kijken we met gemengde gevoelens naar de voornemens. Het is aan de ene kant verblijdend dat er economisch vooruitgang is en dat ook de meeste mensen daarvan profiteren. Maar aan de andere kant is het teleurstellend dat het er op lijkt alsof het in dit leven alleen om geld gaat. Het gaat in dit leven niet om geld, al kunnen we er niet buiten, maar om een wandelen en handelen naar Gods geboden. Daarin is alleen zegen te verwachten. Want wat doen we met onze vernieuwde welvaart? Gaat het met een land goed als de economie groeit en iedereen er financieel op vooruit gaat? Of gaat het met een land goed waar de inzetten van de Heere worden onderhouden? Is het in de wereldgeschiedenis niet vaker voorgekomen dat juist economische welvaart leidt tot moreel verval?

Goede dingen

Is er dan niets goeds te zeggen over de beleidsvoornemens van de regering? Natuurlijk wel. Dat de zorg meer aandacht krijgt is goed. Zo komt 210 miljoen beschikbaar voor betere zorg in verpleeghuizen. Er komt ook meer geld en tijd voor dagbesteding. Ook de zorg voor de vluchtelingen krijgt extra aandacht. Dat kan ook niet anders, als we zien wat er de afgelopen weken op dat gebied is gebeurd. De vele ontheemden moeten worden opgevangen, het liefst in de eigen regio. Dat de afbraak van het defensieapparaat

voor een deel wordt teruggedraaid door daarvoor in 2016 en latere jaren miljoenen extra te reserveren, kan niet genoeg gewaardeerd worden. De oproep van de Tweede Kamerleden van de SGP is niet tevergeefs geweest. Er kan elk ogenblik een wereldbrand uitbreken. Dat hopen we natuurlijk niet. Maar als we zien op de voortdurende spanningen in de wereld en de onder steeds sterkere druk staande verhoudingen tussen Oost en West, dan hoeft er maar weinig te gebeuren of het zal blijken dat het gordijn, dat ons scheidt van oorlog, flinterdun is.

Gaat het met een land goed als de economie groeit en iedereen er financieel op vooruit gaat? Of gaat het met een land goed waar de inzetten van de Heere worden onderhouden?

Betrekkelijk

De werkloosheid blijft hoog (6,7%). Voor hen die hun baan verloren of die alsnog zullen verliezen, een pijnlijke zaak. Die pijn wordt met al deze beleidsvoornemens niet weggenomen, al hoopt men dat er daardoor 35.000 banen bij zullen komen. Ondanks dit hoge werkloosheidspercentage bevat de begroting voor 2016 goede dingen. Naar armoede hoeven we ook niet te staan.

Pijnlijk ontbreekt ook nu weer het besef dat we in alle dingen van de Heere afhankelijk zijn. Alle goede voornemens zijn maar betrekkelijk. Als God er in blaast, blijft er niets van over. We zien het steeds weer: als het in China economisch minder gaat, wordt de hele financiële wereld onrustig. Wat het vluchtelingenprobleem voor gevolgen heeft voor onze westerse samenleving, weet niemand te zeggen. Eén ding is zeker: God regeert. Daarop ziende geeft ons dat een onuitsprekelijke troost, want daardoor weten wij dat ons niets bij geval overkomen kan, maar door de beschikking van onze goedertieren hemelse Vader, Die voor ons waakt met een vaderlijke zorg, houdende alle schepselen onder Zijn heerschappij. (art. 13 NGB).

Het begin

Een belijdenis(geschrift) is de neerslag van een gezamenlijk luisteren naar de Schrift door de kerk der eeuwen. Dat maakt dat de belijdenis de waarde van uitspraken van welke achtenswaardige theoloog ook ver overtreft. Het is de waarheid in haar verband, uitgetild boven het persoonlijke van wie dan ook, in verleden en heden. Dus de confessie gaat de persoonlijke uitleg van wie dan ook te boven. Dat maakt dat de belijdenis ook zo gekend moet worden, met ons hoofd en vooral met het hart. Het is zo wonderlijk om dan over de eeuwen heen de innerlijke band met de Kerk te ervaren. Al is het uit de zestiende en zeventiende eeuw. De tijd waarin veel belijdenisgeschriften ontstaan zijn. Omdat de kerk gedwongen werd rekenschap te geven van de waarheid die naar de godzaligheid is, van de hoop die daarop gegrond is. Juist in een tijd van verwatering en verwarring, die niet minder groot was dan de onze. Laten we eens letten op de manier waarmee zeven belijdenisgeschriften*) uit die tijd inzetten en die bepalend zijn voor de structuur en verdere inhoud ervan.

- De Augsburgse confessie van 1530 begint met een uitgebreid artikel over *God*, direct verwijzend naar de belijdenis van Nicea (325).
- In de catechismus van Geneve van 1545 luisteren we naar een gesprek tussen de predikant en een kind. De eerste vraag luidt: 'Wat is het hoofddoel van het menselijk leven?' Waarop het kind antwoordt: '*God te kennen*'.
- Het eerste geloofsartikel van Guido de Bres in onze Nederlandse Geloofsbelijdenis (1561) heeft als inhoud: '*Dat er een enig God is*'.
- Dan de bekende inzet van onze Heidelbergse Catechismus van 1563: '*Wat is uw enige troost, beide in leven en sterven?*'
- We luisteren naar de eerste woorden van onze Dordtse Leerregels uit 1618/19: '*Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben, en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden, zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, indien Hij het ganse menselijke geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten...*'
- Het eerste artikel van het Engelstalige belijdenisgeschrift uit 1648, de Westminster Confessie, gaat over: '*De Heilige Schrift*'. Het stemt inhoudelijk helemaal overeen met NGB art. 2 over hetzelfde onderwerp.
- Als laatste voorbeeld de eerste vraag uit de kleine Catechismus van Westminster, ook uit 1648: '*Wat is het hoogste doel van de mens?*' Met als veelzeggend antwoord: '*Het hoogste doel van de mens is om God te verheerlijken en zich eeuwig in Hem te verheugen*'.

*) zie: Belijden in zeventiende eeuw, harmonie van zeven protestantse belijdenisgeschriften van prof. dr. A. Baars en drs. A. Groothedde, De Banier, 2013

Dit overziend vatten we wat samen: Waar gaat het onze godvruchtige vaders steeds allereerst om? Om God en Zijn eer. En vervolgens ook om de levensvraag: hoe deze God in *mijn* leven aan Zijn eer komt. Dat is de taal van de kerk, al eeuwen. En wat is de taal van *óns* hart?

v. A.

De Bijbel in het kerkelijk leven [3]

Rondom de toepassing van de Bijbel

ds. G. W. S. Mulder,
Zoetermeer

Tijdens onze kerkelijke bijeenkomsten moet de Bijbel opengaan. Het Woord van God moet klinken en worden uitgelegd, zo zagen we de vorige keren. Er moet ook een persoonlijke boodschap aan de verenigingsleden of catechisanten meegegeven worden. Dit keer willen we nagaan hoe we vanuit een Schriftgedeelte tot zo'n persoonlijke boodschap kunnen komen.

Das is een heel belangrijk onderwerp. We moeten erg oppassen voor louter historische of voorwerpelijke openingswoorden. Ook bij Bijbelstudies is dit een groot gevaar. Dan gaat de Bijbel wel open, moeilijke zaken worden wel uitgelegd, maar de harten van de hoorders worden niet geraakt. Ongemerkt kan de suggestie ontstaan dat de hoorders kinderen van God zijn. 'Ik bid tot God en ik begrijp de Bijbel. Ik geloof dat het nu goed met me is.' 't Kan ook zijn dat ze zachtjes aan afhaken: 'Het zegt me allemaal toch niets'. Zo kunnen lijdelijkheid of onverschilligheid in de hand worden gewerkt. De luisteraars moeten niet in het ongewisse blijven over wat de Bijbel nu tot hen te zeggen heeft. De Bijbel spreekt niet alleen over vroeger en in het algemeen, maar de Bijbel spreekt in de actualiteit. De Bijbel heeft een boodschap voor mij. Zo komen we bij belangrijke vragen die Bijbel lezen en -uitleggen met zich meebrengt. Welke toepassing bevat dit Schriftgedeelte? Hoe kan ik dat ontdekken?

Het centrum van de héle Schrift

Degene die het openingswoord spreekt, moet verder kijken dan het ene Schriftgedeelte dat hij leest. Het gaat niet alleen om "Sola scriptura" maar ook om "Tota Scriptura". Het geloof is niet slechts 'door het Woord alleen', maar ook 'door geheel het Woord'. En wat is dan de boodschap van het gehele Woord van God? Dat is 'Al de raad Gods' (Hand. 20:27). In de Bijbel openbaart de Heere Zich aan mensenkinderen. Dus

gaat het over Wie de Heere is en wie wij zijn. En over hoe zondige mensen met God worden verzoend. Dat kan alleen om Jezus' wil. Nog zo'n kerninhoud van de Bijbel: 'Jezus Christus en Dien gekruisigd' (1 Kor. 2:2). Wie spreekt over de toepassing, spreekt over de verhouding tussen God en mens. Juist daar ligt de actualiteit van de Bijbel. Want God maakt in Zijn Woord bekend hoe Zijn gedachten daarover zijn. Luther en Calvijn hebben wat dit betreft het centrale thema aangewezen: de rechtvaardiging van de goddeloze. Ze deden dit met veel kennis en inzicht wat betreft de Bijbel. Ze deden het ook met veel overtuigingskracht wat betreft de actualiteit. Aan de situatie in de Rooms-Katholieke Kerk kon immers wel worden gezien wat ervan terecht komt als men dit centrale thema verlaat.

Over God en mens

Laten we eerst rond dit thema drie aandachtspunten noemen als het over de Heere gaat.

1. God de Vader is de Schepper van hemel en aarde. Hij heeft er recht op dat alle mensen Hem dienen. En Hij doet ook na de zondeval van dat recht geen afstand. God de Vader heeft uit de gevallen mensen, zondaren verkoren. Uit louter genade zal Hij hen in de zaligheid doen delen.
2. God de Zoon is de Zaligmaker. Hij heeft voor de uitverkorenen de straf gedragen. Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.
3. God de Heilige Geest werkt deze zaligheid uit in harten en levens van mensen. Hij deelt een nieuw geestelijk leven mee,

overtuigt van de zonde en leidt tot de genade in Christus.

Zo noemen we ook drie aandachtspunten als het over de mensen gaat.

1. Wij zijn goed en naar Gods evenbeeld geschapen, maar diep gevallen. Wij verkeren in een geestelijke doodstaat. Niemand kan zich hieraan onttrekken, want de Heere eist Zijn beeld terug.
2. Wij hebben nodig wederom geboren te worden. Dit is een eenzijdig werk van Gods Geest. Vanwege Gods genade in Christus is dit wonder nog mogelijk.
3. Geloof en bekering zijn de levensvruchten die de Heere eist. Dat geldt voor onbekeerde mensen. Wat een verantwoordelijkheid! De Heilige Geest leidt mensenkinderen hierin op hun levensweg door het werk der bekering en het geloof in Christus. Wat een wonderlijk Evangelie!

Hierboven is in het kort een Bijbels kader geschetst voor de toepassing. Welk Schriftgedeelte ook aan de orde is,   n of meer van deze punten zullen erin aan de orde komen. Dat punt is dan zeker belangrijk in de toepassing. De overige hier genoemde punten kunnen als kader helpen om de toepassing te verduidelijken.

Ellende, verlossing, dankbaarheid

Als het over de toepassing gaat, is er nog een ander belangrijk Bijbels kader te noemen. Dat is de drieslag ellende-verlossing-dankbaarheid. Elk Schriftgedeelte heeft in dit licht een bepaald karakter. Met het oog op de toepassing is het nodig om dat duidelijk te maken. Al zal dan het accent op   n van de stukken vallen, we weten dat ze niet los verkrijgbaar zijn. Dus als het over de ellende gaat, moet ook gewezen worden op verlossing en dankbaarheid. Verlossing staat ook niet los van ellende en dankbaarheid. En hoed u ervoor om bij een Schriftgedeelte dat het karakter van de dankbaarheid heeft, de indruk te wekken dat het persoonlijk leven van alle verenigingsleden of catechisanten zich nu dus in het stuk der dankbaarheid bevindt. Daar gaat wat aan vooraf! Deze Bijbelse kaders kunnen helpen om de toepassing van een Schriftgedeelte helder te maken. Wijst u met eerbied op het werk van de Drie-enige God. Spreekt u met liefde en ernst tot jongeren of de ouderen die tegenover u zitten. U hoeft niet alles in   n keer te zeggen. Zorg voor afwisseling in de Bijbelgedeelten die u kiest. En bid of de Heere het zegenen wil. Hij heeft aan   n woord genoeg.
(wordt vervolgd)

Preeklezen in de eredienst [4]

In onze gemeenten worden ouderlingen regelmatig geroepen voor te gaan in leesdiensten. Dat kan een hele strijd betekenen. Het opzien kan groot zijn, want preeklezen geschiedt voor het aangezicht des Heeren. Aan een aantal ervaren ouderlingen hebben we enkele vragen voorgelegd, o.a., over de eerste preek die gelezen werd, over herinneringen aan een onvergetelijke dienst, en over goede raad aan jonge broeders.

Een ouderling

De redactie heeft gevraagd iets te schrijven over het preeklezen in de kerk. Het is met schroom dat ik hieraan voldoe, want je kunt zo gemakkelijk jezelf bedoelen. Het vinden van een preek is voor mij niet gemakkelijk. Je leest en leest en tenslotte heb je een stapel van vier of vijf prekenboeken naast je op de grond liggen. Een preek moet je raken om hem zondags in de kerk te lezen. Je bidt en denkt en vraagt je af of de preek ook de jeugd en de jongeren iets te zeggen heeft.

Andere zaken waaraan ik denk bij de keuze van de preek is de geestelijke ligging van de gemeente. Het is vaak ook afhankelijk van hoe ik mij psychisch voel. Ben ik neerslachtig of heb ik depressieve neigingen, dan is dat ook soms terug te vinden in een preek die ik lees en het gebed dat ik doe. En ook is het afhankelijk hoe de Heere heeft geleid. Maar weet dat jouw bekering geen norm is voor een ander!

Ik probeer preken te lezen die wijzen op het Borgwerk van Christus. Ik ben grootgebracht in een gemeente waar de dominee een ruim aanbod van genade preekte, maar ook elke zondag vroeg "Bent u in Christus?" Die preken zijn voor mij onvergetelijk geworden. Een preek moet aansprekend en uitnodigend zijn. Degene die zit te luisteren kan volgende week in de eeuwigheid zijn! Een (beginnende) broeder moet niet be-

ginnen met preken te lezen die hijzelf zo mooi vindt, maar hij moet nagaan waar de kudde leert. Belangrijk is dat je de gemeente leert kennen. Een preek lezen tot eigen roem en eer waardoor je jezelf zo'n degelijke ouderling begint te vinden, is erg. Vroeger las ik een preek wel vier- tot vijfmaal helemaal door. Ook voor de overdenking van het gebed was ik aan het bidden en bidden en had op zijn laatst toch een mooi gebed bij elkaar gebeden, waarvan ik echter het grootste deel vergat tijdens het openbaar gebed in de kerk. Dat maakt het niet gemakkelijk, maar het is wel goed.

Tegen een beginnende broeder zeg ik regelmatig: Bidt in elk geval niet te lang. Een oudvader schreef eens: 'Een lang gebed in de kerk is vaak een teken van een tanend gebedsleven thuis'. Bidden is spreken tegen de alwetende, heilige God. Wij allen zijn alleen maar zelfbedoelers, ook in het gebed.

In het begin van mijn preeklezen was ik van mening dat een diep ernstige preek nodig was. De Heere had zegen beloofd, maar er gebeurde niets. Daarom ging ik preken lezen waar heel duidelijk het ongeloof als een ernstige zaak naar voren kwam. Er kwam weer geen enkele reactie. Toen ben ik liefdevolle preken gaan lezen, waarin het aanbod der genade heel ruim en duidelijk gebracht werd. En nog gebeurde er niets...

Dit bracht mij in de nood en tot gebed bij de Heere. In de nood die ik ervoer sprak de

Heere: 'Niet door kracht, noch door geweld maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen'. Dat gaf rust. De spanning en het verkrampde viel weg, waardoor ik het in de hand des Heeren kon overgeven.

De eerste preek die ik gelezen heb, was van wijlen ds. F.J. Dieleman, uit het boekje "De geestelijke apotheek" over Psalm 73:24 met als thema: "Gods onfeilbare leiding". Na die preek heb ik nog veel preken mogen lezen: bijna 900. Ik heb zelf ook onderwijs mogen ontvangen door een leespreek. Ik verkeerde in geestelijke nood en mijn

mede-ambtsbroeder las toen een preek van wijlen ds. J.W. Kersten over Romeinen 10:4: 'Het einde der wet is Christus tot rechtvaardigheid een ieder die gelooft'. De Heilige Geest heeft die preek willen gebruiken tot meerdere wasdom, om te mogen schuilen bij Hem. Hoe Christus een vloek der Wet was geworden voor een vloekeling; en die vloekeling was ik. Hoe Hij het handschrift der zonde aan het kruis genageld heeft voor één die de dood had verdiend. Toen werd voor het eerst in mijn leven die Naam Jezus onuitsprekelijk dierbaar en onmisbaar tot zaligheid. De Heere heeft mij door onderwijs uit 2 Korinthe 5:19 en 21 meerdere kennis van Hem geschonken.

Wees voorzichtig met de kleinen in de genade. Wees mild in de beoordeling van gedrag van jonge mensen. Wees lankmoedig, en wijs op de beloften Gods, Die nooit beschaamd zal laten staan degenen die tot Hem de toevlucht nemen.

Nog een laatste advies aan ambtsdragers: wees voorzichtig met de kleinen in de genade. Wees mild in de beoordeling van gedrag van jonge mensen. Wees lankmoedig, en wijs op de beloften Gods, Die nooit beschaamd zal laten staan degenen die tot Hem de toevlucht nemen. (wordt vervolgd)

"De eerste preek die ik gelezen heb, was van wijlen ds. F.J. Dieleman".

De zomer is ten einde

‘De oogst is voorbijgegaan, de zomer is ten einde; nog zijn wij niet verlost.’ Jeremia 8:20

De oogst is voorbijgegaan. Een onbetamelijke klacht wordt uitgesproken, een klacht die moet worden afgewezen. Wij moeten er dus goed op letten dat het volk deze uitspraak doet die de profeet ineen doet krimpen van weedom, zoals uit het vervolg blijkt: ‘Ik ben gebroken vanwege de breuk der dochter mijns volks; ik ga in het zwart; ontzetting heeft mij aangegrepen. En dan vraagt de profeet: is er dan geen balsem in Gilead?’

Wijlen ds. I. Kievit

Het volk doet zijn klacht horen: De oogst is voorbijgegaan, de zomer is ten einde.

Maar, zegt u: is dat een klacht? Ja zeker, in de mond van het volk wel degelijk. Zij zijn gemelijk, ontevreden over God en mensen. Ze hadden gedacht die zomer verlost te zullen te worden, en zie, het is niet gebeurd.

Wat hadden zij echter moeten erkennen en belijden? Wel, dat de Heere nog zo goed was geweest over een onwaardig, afkerig volk dat altijd met de Heere twistte en weigerde in Zijn wegen te wandelen.

‘De oogst is voorbijgegaan...’ Dit spreekt ons van de trouw des Heeren. Moet die trouw des Heeren ons niet verbaasd doen staan? Moet dit niet de hand op onze mond leggen en ons doen ineenzinken voor Zijn aangezicht? Behoorden zij niet te belijden: Heere, er was nog een oogst. U zou recht hebben gehandeld indien U geheel de oogst had doen mislukken. Moeten wij vandaag niet hetzelfde belijden? Want verootmoediging, vernedering? Nee, voortgaande afval, verharding en onverschilligheid zien wij alom, onder kerkmensen, de kinderen van het verbond, en de wereld buiten.

De hooioogst was er. Er is gemaaid en ingekuild voor het vee. De Heere deed het gras nog uitspruiten. Hij gaf regen, keer op keer, en zonneschijn. Moesten wij niet bedacht zijn op het gerichtswoord: wie wind zaait, zal storm oogsten? En: wie in het

vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaien? Hebben wij met tranen gezaaid? Zou dan het wilde gras van de zonde, vreugde doen oogsten?

De voorbijgegane oogst is teken en bewijs van Gods goedheid en dragende lankmoedigheid.

Er behoorde te zijn de hoopvolle verwachting naar de wederkomst des Heeren om de oogst van de aarde binnen te halen, als de engelen zullen uitgaan met hun scherpe sikkel. Als een rijpe korenaar moesten wij buigen met heilige ootmoed.

En wat willen de mensen? Dat er vrede op aarde zal komen, zodat ze vrij en blij kunnen leven en... zondigen! Terwijl de ongerechtigheid ten hemel schreit, en dus de *wederkomst* als *afdwingt*, en het gericht oproept, zouden zij willen dat de geschiedenis verliep naar hun verlangen. En daarom, omdat dit zo niet is, zeggen ze vol wrok en tegenzin: de oogst is voorbijgegaan, de zomer is ten einde. Een toon van bitterheid ligt erin. Is het wel zomer geweest? ‘En nog zijn wij niet verlost.’

Hoe was de toestand? Een gedeelte van Juda was reeds in ballingschap weggevoerd, onder koning Jechónia. Toen was ook de profeet Ezechiël naar Babel getransporteerd. Hij woonde aan de rivier de Chebar. En in Babel getuigde Jeremia. Ezechiël had het al even moeilijk als Jeremia.

Vurig hoopten de ballingen op wederkeer, want nu gevoelden zij wat zij misten. Alleen..., zij misten de Heere niet, beweedden evenmin hun zonden, terwijl ze Gods Woord niet geloofden en de boodschappers van God hoonden en lasterden. Ook ons volk is teleurgesteld in zijn ijdele verwachtingen. De wereld kraakt en kreunt. Onheilspellende wolken pakken zich samen, nationaal en internationaal. Geen wonder, zeiden de profeten: Meent u dat God Zich laat bespotten, hoewel Hij traag is tot toorn en groot van lankmoedigheid en goedertierenheid! Juist omdat de profeten aan de zijde van God stonden, ondanks eigen vlees, konden en mochten zij niet delen in de volksverwachtingen. Zij wisten dat God gericht moest en zou oefenen. Zal ik spreken over het droeve beeld van de kerk, ja van onze kerk? Neen, dat doen wij heden niet. Zij wil de wereld winnen en overwinnen en haalt de wereld binnen en wordt haar gelijkvormig. Zou onze ziel hierover niet heilig ontstoken zijn en wenen?

Juda klaagde niet over zijn zonde, deed geen belijdenis voor de Heere van hun overtredingen. Feitelijk klaagden zij over God dat Hij hen niet goed had verlost.

Hebben wij met tranen gezaaid? Zou dan het wilde gras van de zonde, vreugde doen oogsten?

Is het heden anders onder ons volk en in de kerken? De één klaagt over de Heere, en de ander vraagt om genade en houdt de zonde en het eigen ik vast. Wellicht bent u als die vrouw die alles ten koste legde aan vele medicijnmeesters en haar kwaal werd erger.

Moet dan God de zonde, onze volkszonden en kerkelijke zonden goedkeuren? Meent u ook geestelijk gered te zullen worden zonder boetvaardigheid? Het zal niet kunnen.

Zeg nu eens: Ik ben nog niet verlost; ik ga nog voort in de zonde. Maar het kan zó niet langer, ik moet terug. De aarde gaf haar gewas en ik was onvruchtbaar.

Zit u zo in nood? Hoort dan: er zal een Verlosser tot Sion komen, namelijk voor degenen die zich bekeren van hun ongerechtigheid.

Is Israël in nood...? Er zal verlossing komen.

Boekennieuws

“Verlaat niet wat Uw hand begon”, ds. W.C. Lamain; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978-90-331-2676-5; 206 blz., € 19,90.

Verlaat niet wat Uw hand begon”

Door Den Hertog te Houten is een herdruk uitgegeven van “Verlaat niet wat Uw hand begon” van ds. W.C. Lamain. De eerste druk verscheen in 1980. Het boek bevat twaalf overdenkingen voor bijzondere dagen. Ze hebben betrekking op het begin van het jaar, de biddag, de heilsfeiten, de dankdag en het einde van het jaar. De meeste overdenkingen hebben een bijbeltekst als uitgangspunt, sommige niet. De lengte van de overdenkingen varieert van vier tot bijna dertig bladzijden.

Het zijn geen exegetisch onderbouwde Schriftverklaringen, maar meditatieve overdenkingen. Ds. Lamain schrijft in één van de overdenkingen: 'Het zijn maar enkele regels, die ik op papier neerschrijf uit mijn hart'. Daarmee typeert hij zelf de aard van de overdenkingen. Soms worden inderdaad gedachten zo aaneen geregen, dat het is alsof we deze oude, reeds lang ontslapen knecht zomaar in het hart kijken en hardop horen denken en mediteren. Ze

vertolken wat in het hart van deze bij velen geliefde dienaar leefde en wat hij al mediterende neerschreef tot lering, tot vertroosting en tot waarschuwing.

De inhoud kenmerkt zich door datgene wat in de preken van ds. Lamain ook kenmerkend is, namelijk het uitgangspunt in Gods welbehagen, waarin het eenzijdige Godswerk schittert, het ontnemen van alle grond van zaligheid buiten Christus en de noodzakelijkheid van het plaatsmakende werk van de Heilige Geest. Wat ook in de meditatie naar voren komt, is de ernst van de tijd, die hem met veel zorg bezette, de armoede van de vleeselijke godsdienst en het ontzettende van het zelfbedrog. Maar ook wordt gewezen op de trouw des Heeren in de voortgang van Zijn werk en in de onderhouding en bewaring van wat Zijn hand begon. Verschillende voorvallen uit ontmoetingen met Gods volk in de loop van zijn leven zijn in de overdenkingen opgenomen en geven daarmee ook een indruk van het bevindelijke leven in de tijd waarin hij leefde. Het boek is voorzien van een “Ten geleide” van de hand van ds. P. Blok, die de schrijver goed heeft gekend en met hem een hartelijke, geestelijke en ambtelijke band had. Wij bevelen deze eenvoudige meditatie van harte ter lezing aan, aan jong en oud, met de wens, dat de Heere ze tot zegen wil stellen.

ds. G. Hoogerland, Stolwijk

“Ezechiël – Daniël”, in de serie: Studiebijbel Oude Testament, M.J. Paul, G. van den Brink, J.C. Bette (red.); uitg. Centrum voor Bijbelonderzoek, Veenendaal; ISBN 978 90 77 651 30 8; 1034 blz.; € 65,-; bij intekening op de hele serie € 58,50.

“Ezechiël – Daniël”, in de serie: Studiebijbel Oude Testament

Doorzettingsvermogen. Dat woord komt bij me op als er weer een nieuw deel van de Studiebijbel Oude Testament verschijnt. Met grote ijver werkt een team van deskundigen aan de voltooiing van de reeks. Inmiddels is het elfde deel van de serie van twaalf verschenen en wel over de profetieën van Ezechiël en Daniël.

Voor de samenstellers was dit het moeilijkste deel tot nu toe. Dat is te begrijpen. In beide Bijbelboeken staan hoofdstukken die moeilijk zijn om te verklaren. Over het eerste gedeelte van Daniël wordt relatief vaak gepreekt, over de hoofdstukken 7 tot en met 12 veel minder, om maar te zwijgen over de hoofdstukken over Gog en Magog (Ezech. 38-39) en het visioen over de nieuwe tempel (Ezech. 40-48).

De overeenkomst van Ezechiël en Daniël is dat beide boeken in ballingschap zijn ontstaan. Daniël wordt als eerste weggevoerd, terwijl koning Jojakim in Juda op de troon zit. Als deze in opstand komt tegen

de koning van Babel krijgt hij te maken met Babylonische benden, die ook Daniël wegvoeren. Na de dood van Jojakim wordt zijn zoon Jojachin voor drie maanden koning. Ook nu worden tal van inwoners van Juda weggevoerd, onder wie de priesterzoon Ezechiël. Hij profeteerde ruim 20 jaar in Babel en maakte, op afstand, de val van Jeruzalem mee (Ezech. 33:21).

Ook dit deel van de Studiebijbel leidt de Bijbelboeken helder in. De informatie is beknopt, bondig en doeltreffend geschreven. Mooi is dat ordelijk allerlei thema's worden benoemd die kenmerkend zijn voor Ezechiël en Daniël. Zoals we gewend zijn in de Studiebijbel geven de auteurs per tekst(gedeelte) uitleg, met verdiepende informatie in de voetnoten. Dit zorgt ervoor dat de commentaar ook toegankelijk is voor gewone gemeenteleden. De auteurs hebben steeds oog voor een meervoudige vervulling van de profetie, bijvoorbeeld bij Ezechiël 37. Daarbij gaan ze voorzichtig te werk, waardoor ze het gevaar van speculatie vermijden. Wel valt op dat de Statenvertalers bij Ezechiël 40-48 ruimhartiger heenwijzen naar de vervulling van dit visioen in Christus. Datzelfde geldt voor de profetie in Daniël 2:45 over de steen die zonder handen afgehouden werd.

Een aantal afzonderlijke opstellen in dit deel bieden veel informatie over moeilijke gedeelten in deze twee profeten. Inzichtgevend is het opstel over symbolische handelingen in Ezechiël. In sommige, meer evangelische kringen wordt met een beroep op deze handelingen drama goedgekeurd. De auteurs gaan er niet in mee

als deze lijn wordt doorgetrokken naar nu. Kernachtig schrijven ze dat de gemeente 'geen plaats is van entertainment, maar een plaats waar Gods raad wordt verkondigd'. Het is ook goed om te lezen dat er in de Vroege Kerk een breed gedragen overtuiging leefde dat er in de laatste dagen een bekering van het volk van Israël

te verwachten is.

In deze bespreking hebben we slechts enkele zaken kunnen noemen uit de ruim 1000 bladzijden over twee profetische boeken. Voor deze bespreking zijn we een tijdje met dit deel bezig geweest. We kwamen opnieuw tot de conclusie dat de Studiebijbel al met al een bijzonder project is.

ds. J.M.D. de Heer, Middelburg

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen:

Naar Dirksland,

ds. K. Boeder te Terwolde -De Vecht.

Beroepen:

Te Aagtekerke,

ds. A.P. Baaijens te Doetinchem.

Te Apeldoorn,

ds. W. Harinck te Moerkapelle.

Te Barendrecht,

ds. D. de Wit te Barneveld-Centrum.

Te Barneveld-Zuid,

ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Te Berkenwoude,

ds. G. van Manen te Elspeet.

Te Grand Rapids-Beckwith (VS),

ds. E. Hakvoort te Norwich (Canada).

Te Meliskerke,

ds. S. Maljaars te Middelharnis.

Te Nieuwerkerk (Zld),

ds. G. van Manen te Elspeet.

Te Ridderkerk-Slikkerveer,

ds. H. Hofman te Dordrecht.

Te Sheboygan (VS),

ds. P.L. Bazen te Picture Butte (Canada).

VERSLAG AFSCHEIDSDIENST

DS. J.J. TANIS VAN MIDDELBURG-ZUID, 23 AUGUSTUS 2015

De tekst was Openbaring 7:17. 'Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.'

Thema: de Leidsman van Gods volk.

Christus is en was de Leidsman van Zijn volk, zowel in het Oude als het Nieuwe Testament. Wie is Hij voor u? Voor jou? Voor mij?

1. De naam die Hij draagt. Niet: Herder, maar: 'Het Lam'. Dit Lam heeft Zijn hartenbloed vergoten, om te verlossen van zonde, dood en duivel. 'Hij is om onze overtredingen

verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld.' O, zie, bruid, de heerlijkheid van uw Bruidegom! Er is sprake van bloedarmoede wanneer Christus en Zijn offer niet in de preek aan de orde komen. Zalig u en jij die straks uit de grote verdrukking komen, om God alle lof toe te brengen. Zou u er geen heimwee naar hebben?

2. De plaats waar Hij is. 'In het midden van de troon.' Dit wijst op Zijn koninklijke bediening. Hij Die Zich vernederd heeft, heeft God ook uitermate verhoogd, met overwinningsheerlijkheid. In deze wereld veracht, verguisd, vertrapt en vertreden. Hij is gekomen uit het midden van de hel, de verdoemenis, en heeft de kroon verkregen. Ken je die troon? Als de Heere gaat werken, komen we bij die troon. Dan gaan we ons leven verliezen, onze zonden erkennen en belijden aan Gods troon. Dan blijft er niets over dan een arm hoopje mens. Die troon is een troon van gerechtigheid en van barmhartigheid. God doet geen afstand van Zijn recht, maar door de voldoening aan Zijn recht is Hij barmhartig. Die troon is niet vol met de Middelaar. God in Christus, het levende Verzoendeksel, verzoent zondaars met Zichzelf. Daar in de troon wordt opgelost wat wij nooit oplossen. Daar bevelen we u hartelijk aan, nu we u loslaten. Heb geen rust voordat u weet te mogen behoren bij hen die zijn voor de troon. Zij die aan Gods troon zuchten, mogen ook vrede vinden door het bloed van Zijn kruis.

3. De leiding die Hij geeft. Hij zal hun een Leidsman zijn 'tot levende fonteinen der wateren'. Onbegrijpelijk heerlijk om te mogen komen, met David, op die grazige weiden en aan die zeer stille wateren. Bent u daar geweest, de afgelopen jaren? Zo zalig te weten dat we door Hem geleid worden. Zij die aan die fonteinen geleid worden, hadden dorst. Er staat 'fonteinen'

in het meervoud. Dat wijst op de volheid, de algenoegzaamheid van Christus. Die Fontein is geopend op Golgotha en gaat zó diep. Terug tot in de eeuwigheid, Gods liefdehart en Christus' bereidwilligheid om Borg te worden voor verloren zondaars. Daarom riep Hij uit aan het kruis: 'Mij dorst.' Voor u? Voor jou? Voor mij? 'Zo iemand dorst, die come tot Mij en drinke.'

4. De vreugde die Hij schenkt. 'God zal alle tranen van hun ogen afwissen.' Er zijn tranen, die gaan naar beneden. Maar er zijn ook tranen, die gaan naar boven. Wat heb jij voor tranen? Van Ezau of Orpa? Of de zalige tranen van Job en David? Jezus had ook tranen. Toen Hij de stad zag, weende Hij over haar. Een predikant die niet weent over zijn gemeente, is geen rechtgeearde predikant. Christus zegt: 'Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden.' De Heere wast de tranen af. God neemt de tranen eruit en er zal geen traan overblijven. 'En de Geest en de bruid zeggen: Kom. En die het hoort, zegge: Kom. En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.' Amen. *Na de preek werd ds. Tanis toegesproken door ouderling L. Janse, namens de kerkenraad, de classis Middelburg en de particuliere synode Zuid. Daarna zong de gemeente ds. Tanis staande toe Ps. 121:1 en 4.*

G.A. Terlouw,

scriba Geref. Gemeente Middelburg-Z

VERSLAG VERGADERING CLASSIS DORDRECHT 31 AUGUSTUS 2015

Ds. E. Bakker opent als predikant van de roepende kerk Veen de vergadering op de gebruikelijke wijze.

Als te memoreren feiten worden genoemd: Aalst: op 25 juni 2015 is overleden: M.A. van de Werken, oud 90 jaar. Van 1966 tot 2007 heeft hij in getrouwheid mogen dienen als diaken.

Brakel: op 16 februari 2015 is overleden ds. T.M. van Dijk, emeritus predikant van de gemeente Veen en lid van de gemeente Brakel. Dordrecht: op 25 maart 2015 mocht ouderling A.D.M. Lambregts herdenken dat hij 25 jaar in het ambt van ouderling mocht dienen. Gorinchem: op 20 mei 2015 mochten ds. L.

Blok en zijn vrouw herdenken 12 1/2 jaar getrouwd te zijn.

Op 2 juli 2015 mochten ouderling A. van Hartingsveldt en zijn vrouw herdenken 40 jaar getrouwd te zijn.

Poederloijen: op 2 maart 2015 mocht ouderling G. de Boef gedenken 45 jaar ambtsdrager te zijn; vanaf 2 maart 1970 tot 3 maart 1981 als diaken en daarna als ouderling. Sprang-Capelle: op 30 mei 2015 mocht ouderling A.J. van der Schans zijn 25-jarig ambtsjubileum herdenken. Vanaf 30 mei 1990 tot 2007 als diaken en daarna als ouderling.

Veen: in maart 2015 mocht ds. E. Bakker te Scherpenisse tot verwondering en blijdschap het beroep naar Veen aannemen. Op 17 juni mocht hij 's middags door de consulent ds. J. Schipper worden bevestigd en 's avonds mocht hij intrede doen.

Op 29 maart 2015 mocht ouderling J. de Leeuw gedenken 30 jaar ambtsdrager te zijn; vanaf december 1973 tot december 1976 als diaken in Werkendam en vanaf maart 1988 tot november 2000 als diaken in Veen en vanaf november 2000 tot heden als ouderling in Veen.

Werkendam: op 22 mei 2015 is overleden ds. J. Mol, oud 93 jaar. Hij mocht met niet aflatende inzet, grote trouw en liefde de gemeente van Werkendam dienen vanaf 15 januari 1986 tot aan zijn emeritaat op 31 maart 1992.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. J. Schipper, preses; ds. E. Bakker en ouderling A. Waaijenberg, assessoren; ouderling A. van Hartingsveldt, quaestor en ouderling J.A. de Ron, scriba.

Het voorstel voor de verdeling van de consulentenschappen wordt goedgekeurd. Ds. L. Blok heeft geen consulentenschappen, ds. E. Bakker: Meeuwen en Sprang-Capelle (mede omdat deze gemeenten veelal gezamenlijk een predikant beroepen), ds. H. Hofman: Gorinchem. ds. A.T. Huijser: Hardinxveld-Giesendam en Poederloijen, ds. W.J. Karels: Slie-drecht en Werkendam, ds. M. Karens: Aalst, Dordrecht en Leerdam, ds. J. van Rijswijk: Brakel en Eindhoven, ds. J. Schipper: Aalburg en Veen.

Ingekomen is een verslag van de toerusting van de ambtsdragers en een verslag van de kerkenraad van Werkendam van het bezoek aan de aangepaste catechisatie. De gemeente Aalburg wordt aangewezen voor dit bezoek van 2016.

In de plaats van diaken Nieuwland als secundus classisdiaken wordt diaken F.A. Mulder uit Sliedrecht benoemd.

Ouderling C. van der Hoek wordt per februari 2016 benoemd als voorzitter van de Classicale Evangelisatie Commissie Dordrecht. Dhr. J. Hoekman, lid van de gemeente van

Aalburg, is penningmeester van de Classicale Evangelisatie Commissie Dordrecht (C.E.C.D.) geworden.

Evangelist H.J. van den Boogaart doet verslag van zijn werk in Tilburg. Hij geeft aan dat hij geen harten kan veranderen, maar dat het wel het uitzien is dat de Heere werkt. Het is het diepste verlangen dat de woorden uit Psalm 67:2 en 3 ook in Tilburg in vervulling gaan.

De secularisering gaat bijzonder ook onder het roomse deel van ons volk door. Door ongewenste ontwikkelingen in het kerkelijke verleden van de Roomse kerk raakt men meer en meer los van religie en godsdienst. Het onderscheid tussen de verschillende religies wordt niet meer gezien. Naast teleurstellingen zijn er ook hoopgevende momenten. De Heere geve het in alle teleurstelling en in alle ontmoedigende ontwikkelingen het alleen van Hem te verwachten.

In het rapport van de C.E.C.D. is de voortgang van het werk in Tilburg weergegeven. Het beleidsplan voor 2016 is bijgevoegd. Het voorstel is om geen nieuwe activiteiten op te starten. De voortgang en de invulling van de bestaande activiteiten geven voldoende mogelijkheden het werk uit te voeren.

Een tijdelijk ingestelde projectgroep heeft onderzocht hoe in Breda het gebouw en de gelden op de beste manier ondergebracht kunnen worden. Op advies van de notaris is gekozen om een stichting op te richten voor het beheer van het gebouw en de gelden. In dit stichtingsbestuur zitten drie ambtsdragers uit de classis, t.w. A. van Hartingsveldt, voorzitter, J.A. de Ron secretaris en D. de Korte, lid. Als penningmeester fungeert C. Hoekman. Vanuit het deputaatschap zal G. Geijtenbeek zitting hebben in dit bestuur. Een andere werkgroep heeft de inhoudelijke activiteiten voorbereid en zal deze in de toekomst begeleiden. Er bleken voldoende vrijwilligers uit de verschillende gemeenten beschikbaar te zijn.

In eerste instantie zal de inloop drie dagdelen geopend zijn. Begonnen wordt met een Bijbelcursus.

De classis stemt in met een stelpost van € 25.000,- voor wat kleine aanpassingen van het gebouw en andere aanloopkosten. Deze middelen zijn in Breda voorhanden. Uit de diaconale gelden van Breda kunnen de startkosten voor het inhoudelijke werk worden bekostigd. Voor de vergadering van januari 2016 zal een begroting worden vastgesteld. Op elke classisvergadering zal een voortgangsrapportage zijn. Dit verslag is ter evaluatie en ter afweging met betrekking tot de voortgang.

Als roepende kerk wordt de gemeente van Werkendam aangewezen. De classis zal wor-

den bijeengeroepen op woensdag 13 januari 2016 om 19.30 uur te Werkendam.

Ouderling A. Waaijenberg van de roepende kerk van Veen eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

J.A. de Ron, scriba

VERSLAG BEVESTIGING EN INTREDE KANDIDAAT W.A. ZONDAG TE WOERDEN

Dinsdag 25 augustus was een blijde dag voor de gemeente van Woerden. Na een vacante periode van vijf jaar werd kandidaat Zondag op deze dag als dienaar des Woords aan onze gemeente verbonden. Dat was tot grote verwondering.

Bevestiging

's Middags bediende de bevestiger, ds. G.J. van Aalst, het Woord uit Gen. 31:13a. Het thema van de preek was: De trouw van Jakobs God.

1. Jakobs daad en woord: 'alwaar gij het opgerichte teken gezalfd hebt, waar gij Mij een gelofte beloofd hebt!'

Jakob is een man van aanzien geworden daar in Syrië, maar het is leeg. Geen bijzondere Godsontmoetingen meer. Spanningen van afgunst, de zorgvuldigheden van het leven, zondige praktijken in het familieleven. Maar opmerkelijk: de Heere spreekt hier alleen van één bijzondere daad van Jakob en één woord dat Jakob gezegd heeft in twintig jaar, terwijl de Alwetende weet wat er in die twintig jaar gebeurde. Want wat heeft Jakob er van terecht gebracht? Waar zijn de tienden, Jakob, die je Mij beloofd hebt?

Bij Bethel is Jakob ongerust. Gods gerechtigheid duldt geen onoprechtheid. Daar moeten we niet overheen stappen. Maar dan, ongedacht, onverdiend, gaat de hemel open in Bethel. Jakob heb Ik liefgehad. Het is van boven naar beneden, niet van beneden naar boven. Het is de Ladder van Jakob. De Christus der Schriften sprak tot Hem. Boven die Ladder klinkt de stem van welbehagen. En Jakob belooft God een gelofte.

2. Gods daad en woord: 'Ik ben die God van Bethel..'

Hier spreekt Hij, Die was, is en zijn zal. Aan Jakobs zijde is alles veranderlijk. Gemeente, kent u uzelf en heeft u dat bij de Heere gebracht? Jakob is in zijn oude natuur niet veranderd, een albederver, steeds maar weer. Hoe kunnen de heilige God en een albederver samenkomen? Jongelui, hij heeft nooit tegen het zaad van Jakob gezegd: zoek mij tevergeefs. Hij geeft jullie een dominee om je stap voor stap te leiden door het Woord. De onmetelijke afstand tussen Gods majestieuzen troon en de nietige stofbewoner wordt door die Ladder weggenomen, trapsgewijze verbonden tussen de hemeltrouwen en de afgrond van de verdoemenis. Hij daalt af omdat zij

niet kunnen, noch willen. In Zijn geboorte, in Zijn kruisdood en het graf, zelfs in de helse angsten. Nooit bent u zo diep gezonken of de Ladder reikt ver genoeg. Dat is Gods daad en woord.

Geliefde broeder Zondag, kom zo veel bij de Heere: als een die verootmoedigd is als hij ziet op zichzelf en zegt: zie, hier ben ik. Heere wilt u met mij te doen hebben? Wees mij een Ladder van Jakob.

Na de preek volgde de bevestiging, plechtig en indrukwekkend. De bevestiger las het formulier om de dienaren van het Goddelijke Woord te bevestigen. Kandidaat Zondag antwoordde op de gestelde vragen met: 'Ja, ik van ganser harte'.

Naast ds. Van Aalst namen aan de handoplegging deel ds. Van Ekeveld, ds. Moerkerken, ds. P. Mulder, ds. Visscher, ds. Schot en ouderling Mauritz. De gemeente zong de bevestigde ds. Zondag staande toe Psalm 93:4. Vervolgens sprak ds. Van Aalst de nieuwe herder en leraar met enkele persoonlijke woorden toe. 'Uw macht is groot, Uw trouw zal nooit vergaan.' Gemeente en kerkenraad van Woerden: verwacht het niet van een mens, maar acht hem hoog als dienaar van het Woord en bidt veel voor hem.

Intrede

De tekst voor de intredeprek van ds. W.A. Zondag was uit Psalm 84:4: 'Zelfs vindt de mus een huis, en de zwaluw een nest voor zich, waar zij haar jongen legt, bij Uw altaren, HEERE der heirscharen, mijn Koning en mijn God.' Het thema voor de preek was: Wonen in Gods huis.

1. Zoals de vogels

Het hart van de dichter van Psalm 84 smacht naar een ontmoeting met de God van het heiligdom. Mijn ziel is begerig en bezwijkt van verlangen. Vogeltjes vinden rust bij het heiligdom. Ze kunnen er makkelijk komen. Het zijn rusteloze diertjes, op weg naar een plaats van rust. Musjes en zwaluwen zijn geringe vogeltjes. Ze zoeken veiligheid en een plaats waar voedsel is. De mens is ook een rusteloos wezen, tot het rust vindt in God. Een mens is maar gering. Echter: God voedt de vogeltjes, zou Hij niet veel meer aan u denken? Dat is de troost voor Gods kinderen. God vindt de mens niet gering, maar zo belangrijk dat Hij zelfs Zijn eniggeboren Zoon geeft. Het zegt ook iets voor de kinderen. Jezus' aandacht ging uit naar de kinderen. Jonge mensen, er is geen beter leven dan een leven met God. Het zaad zal Hem dienen. Gering: het zegt ook dat ontdekkende genade een mens klein maakt voor God. Door schuldbesef getroffen komen ze tot Hem. En die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen. Deze prediking mag u van mij verwachten.

2. Bij de altaren

Op het brandofferaltair werd het offer geheel verteerd. De vogels hebben het vanuit hun nesten gezien. David verlangde ernaar dat ook te zien. Waarom? Het altaar wees heen naar een ander Offer, Christus werd geheel verteerd, op Golgotha. Gemeente, zie op het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt, naar het welbehagen van de Vader. Nee, God stapt niet over de zonde heen. Dat moet ook in de prediking doorklinken. Ik heb gedaan, wat kwaad was in uw ogen. U, jij kunt niet betalen. Maar Hij heeft betaald.

Het reukofferaltair ziet op het gebed. Dat is onvolmaakt, ook bij Gods kinderen, daarom is er de voorbeding van Christus. Zijn gebed wordt altijd verhoord.

Beide zaken worden in de prediking en de Sacramenten voorgesteld. Schuldig worden gesteld voor God, opdat je Christus gaat begeren. Geen ander offer kan God behagen. En begeren gaat naar mijnen: mijn Koning en mijn God. Mag de prediking vrucht dragen omdat het Gods eigen werk is.

Na de preek sprak ds. Zondag nog met enkele woorden tot personen en instanties binnen de gemeenten, tot gemeente en kerkenraad, vrienden en familie en zijn vrouw en kinderen. De Heere alle eer.

Vervolgens werd hij toegesproken door: de consulent ds. J.J. van Ekeveld namens de classis Utrecht en de Particuliere Synode Noord-West, ds. A. Schreuder namens het Curatorium, student W. Mouw namens de studenten van de Theologische School, wethouder T.H.D. de Weger namens de burgerlijke gemeente en ouderling J.H. Mauritz namens kerkenraad en gemeente. Ds. Zondag werd staande toegezongen uit Psalm 71:2. Daarna legde hij voor de eerste keer de zegen op de gemeente.

J. Kroon, scriba

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2015

Pag. 384, **gemeente VLAARDINGEN**.

Toevoegen: predikant: ds. H. Brons, adres (m.i.v. 1 oktober 2015): Aletta Jacobskade 108, 3137 TC Vlaardingen, tel. (010) 3400252, e-mail: h.brons@filtnet.nl

Berichten

ROMMELMARKT TE CAPELLE A/D IJSSEL

Rommelmarkt op **zaterdag 26 september**, van 9.00-15.30 uur. Locatie: stadsplein van Capelle a/d IJssel. De opbrengst is voor het bouwfonds van de Elimkerk en de Voedselbank.

VERKOPINGEN

Berkenwoude

Verkoop door de zendingsvereniging Draagt elkanders lasten te Berkenwoude op **zaterdag 10 oktober**, van 9.30-14.00 uur, in het cultureel centrum 'De Zwaan' te

Berkenwoude, Kerkweg 2, alwaar werkers uit Albanië aanwezig zullen zijn. De opbrengst is t.b.v. de ZGG.

Boskoop

Fair op **zaterdag 3 oktober**, van 9.30-15.30 uur, in en bij de kerk aan de Mendelweg te Boskoop. De opbrengst is bestemd voor een project binnen de gemeente.

Dordrecht

Verkoop door de zendingsvereniging Lioba te Dordrecht op **zaterdag 3 oktober**,

van 10.00-15.00 uur, in het gebouw van het Wartburg College, locatie Marnix, Prof. Waterinklaan 41, aldaar. De opbrengst is voor zending en kerk.

Geldermalsen

Verkoop door het dagactiviteitencentrum (dac) De Linge-oever (Siloah) te Geldermalsen, Gerdina's Hof 17, op **zaterdag 3 oktober**, van 10.00-14.00 uur.

Kampen

Verkoop op **zaterdag 3 oktober** in het gebouw van de Pieter Zandt Scholengemeenschap, Kamperstraatweg 1/a, Kampen. Opening: 10.00 uur, sluiting 15.30 uur. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Opheusden

Verkoop op **zaterdag 3 oktober** door

de vrouwenvereniging Thuisfront te Opheusden in het oude VLC-gebouw aan de Boveneindsestraat 6 te Kesteren. Opening om 9.30 uur, verkoop van 10.00-14.00 uur. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Scherpenzeel

Verkoop door de vrouwenvereniging Dorcas te Scherpenzeel op **zaterdag 3 oktober**, van 10.00-14.30 uur, in de Sionkerk, Renes 121, aldaar. De opbrengst is voor zendingswerk in Guinee en de evangelisatiepost Bij de Bron te Alkmaar.

KLEDINGBEURS TE EDE

Tweedehands dames- en kinderkledingbeurs op **donderdag 1 oktober**, van 9.00-10.30 uur en van 19.00-20.30 uur. Locatie: Petrakerk, Lunterseweg 25, Ede

ZANGAVONDEN

Boskoop

Kinderzangavond op **vrijdag 9 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Boskoop, Mendelweg 20, m.m.v. de kinderkoren Jonge Lichtsklanken te Boskoop, de Jonge Lofstem te Berkenwoude en Jong Sursum Corda te Gouda, en verschillende instrumentalisten. Verhaal door Petrine van Straalen. Collecte t.b.v. Jan & Jolien van Leeuwen i.v.m. hun uitzending voor de MAF.

Nieuw Beijerland

Psalmzangavond op **zaterdag 3 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Nieuw Beijerland. Het orgel wordt bespeeld door Pieter Heykoop. Opening, meditatie en sluiting door ds. A. Vermeij. Collecte voor de ZGG.

Katwijk aan Zee.

Zangavond op **dinsdag 6 oktober**, aanvang: 19.45 uur, in de Triumfatorkerk te Katwijk aan Zee, Piet Heinlaan 7-9. m.m.v. de bovenstemgroep Katwijk. Meditatie door ds. D. Zadok uit Israël, Collecte t.b.v. Messiasbelijdende Joden. Zie voor meer informatie: www.dacostafonds.nl

Nunspeet

Zangavond op **zaterdag 10 oktober**, aanvang: 19.45 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nunspeet, Brinkersweg 17. Meditatie door ds. D. Zadok uit Israël. Collecte t.b.v. Messiasbelijdende Joden. Zie voor meer informatie: www.dacostafonds.nl

Rijssen

Samenzangavond op **zaterdag 26 september**, aanvang: 19.00 uur, in de Noorderkerk te Rijssen.

Waardenburg

Psalmzangavond op **zaterdag 3 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Waardenburg, Dorpsstraat 1. Meditatie door ds. M. Mondria. Collecte voor Siloah. De samenzang wordt begeleid door eigen organisten.

TOOGDAG GBS IN BARNEVELD

De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) belegt op **zaterdag 10 oktober** haar 50^e toogdag. Plaats van samenkomst is het kerkgebouw 'De Hoeksteen' van de Gereformeerde Gemeente in Nederland, Vellerselaan 1 te Barneveld. De morgenbijeekoms begint om 10.30 uur. De opening wordt verzorgd door ds. P. Blok, voorzitter van de GBS. Daarna hopen ds. A. van Heteren van Urk en ds. H. Zweistra uit Nederhemert te spreken. De pauze duurt van 12.30 uur tot 14.00 uur. Tijdens de middagbijeekoms hopen ds. A. van Voorden uit Opheusden en ds. R. Bakker uit Barneveld te spreken. Ds. Bakker verzorgt ook de sluiting. Voor meer informatie: J. Haalboom, tel. 0345- 61 01 55, e-mail: j.haalboom@gereformeerdebijbelstichting.nl

BOEKEN T.B.V. BOUW PASTORIE TE NIEUWDORP

Ten bate van de nieuwbouw van een pastorie te Nieuwdorp zijn de volgende uitgaven te koop: 'Toevlucht tot God'. Tweeëntwintig meditaties over Psalm 25. Deze meditaties zijn door ds. C.J. Meeuse gehouden in zijn eerste gemeente Rotterdam-Zuid. Verkoopprijs € 14,95.

'Bazuinen in de wildernis'. In dit boek, geschreven door L.J. van Valen, komen wij in aanraking met de diep doorleefde vroomeid die het leven van vele kolonisten kenmerkte. Centraal hierbij staat de krachtige puriteinse prediking van mannen als John Cotton, Thomas Shepard en Thomas Hooker, die tot de pioniers gerekend worden. Verkoopprijs € 19,95.

'Mijn hond is goud waard', is geschreven door Jannie Koetsier-Schokker. Dit boek, dat geschikt is voor kinderen vanaf 8 jaar, bevat een waar gebeurd verhaal over een meisje dat vanwege de gevolgen van een spierziekte hulp krijgt van een hond die deuren opent en zelfs boodschappen doet. Verkoopprijs € 8,95. Bovengenoemde uitgaven kunt u bestellen via acnieuwdorp@outlook.com of telefonisch bij dhr J. Hage op 0113-612677.

KERKHISTORISCHE WANDELINGEN DOOR MIDDELBURG

Voor dit jaar de laatste kerkhistorische

wandelingen met herinneringen aan ds. B. Smijtegelt: **zaterdag 26 september**, 15.30 uur, Oostkerkplein; **dinsdag 20 oktober**, 10.30 uur, Stadhuis; **zaterdag 24 oktober**, 14.00 uur, Stadhuis. Elke wandeling met gids neemt u mee in de rijke Middelburgse kerkgeschiedenis. Groepen op afspraak. Opbrengst (vrijwillige bijdragen) bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Aanmelding: P.C. Beeke, 0118-633828 / p.c.beeke@kliksafe.nl.

WEBSHOP FOTOKAARTEN

Vanuit Middelburg is er een webshop gestart voor de verkoop van fotokaarten. De kaarten zijn vierkant van formaat, 13,5 x 13,5 cm, en 250 grams karton, met envelop verpakt in een plastic hoesje. De prijzen zijn: per stuk € 0,80, 10 voor € 6,-, 20 voor € 10,-. De opbrengst is t.b.v. de zending van de Gereformeerde Gemeenten (ZGG). www.fotokaarten-zending.nl info@fotokaarten-zending.nl

NOODHULP VLUCHTELINGEN

Elke dag weer zijn er nieuwsberichten over de vluchtelingenstroom die zich vanuit het Midden-Oosten naar Europa beweegt. De afgelopen tijd kregen we daarover regelmatig de vraag: hoe kunnen we als gemeente in deze nood een helpende hand bieden? Graag willen we als de deputaatschappen Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ) en Bijzondere Noden (BN), kerkenraden en gemeenten hiervoor wat handvaten geven.

Allereerst steunt het deputaatschap Bijzondere Noden vluchtelingen in oorlogsgebieden en de omliggende landen, zoals Syrië, Irak, Jordanië en Libanon. De omstandigheden zijn vaak schrijnend. Bijzondere Noden steunt lokale kerken zodat ze pakketten met levensbehoeften uit kunnen delen onder vluchtelingen.

Ook in Europa komen dagelijks vele vluchtelingen aan. Bijzondere Noden ondersteunt bootvluchtelingen die aankomen op Sicilië met kleding en voedsel. Dit gaat gepaard met de Bijbelse boodschap, waar in de hopeloze situatie van deze vluchtelingen veel behoefte aan is.

Ten slotte komen er ook in ons eigen land dagelijks vluchtelingen bij. Professionele hulp bij de opvang van deze vluchtelingen is onmisbaar, maar deze organisaties kunnen het niet alleen.

Ook in Nederland is de bijdrage van de kerk belangrijk. Vluchtelingen hebben vaak veel meegemaakt en voelen zich eenzaam en ontheemd. Het aanbieden van een maaltijd

of warme kleding kan een manier zijn om deze vluchtelingen, die vaak nog nooit in contact zijn geweest met christenen, iets te laten zien van christelijke naastenliefde. De deputaatschappen DMZ en BN hebben middels een brief kerkenraden geadviseerd op welke manier een helpende hand kan worden geboden. Op de websites www.deputaatschapdmz.nl en

www.bijzonderenoden.nl/actueel zijn praktische tips te vinden en zullen ervaringen worden gedeeld.

We willen u hartelijk danken voor uw betrokkenheid bij vluchtelingen en u vragen de nood van deze mensen mee te nemen in uw gebed. Naast de hulp in eigen omgeving is uw bijdrage voor opvang van vluchte-

lingen in de regio nog steeds welkom op NL521NGB0000307447 o.v.v. Noodhulp vluchtelingen.

J. Bonhof, secretaris
Deputaatschap DMZ

J.C. Drost, algemeen secretaris
Deputaatschap Bijzondere Noden

Kerkdiensten

ZONDAG 27 SEPTEMBER 2015

Aagtekerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Aalst 18.30 uur ds. M. Joosse; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Apeldoorn 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Arnhem 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Benthuizen 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur (H.A.) ds. H. Paul en 15.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 10.00 en 19.00 uur ds. G. Clements; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur stud. J. de Kok; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; De Valk-Wekerom 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 10.00 uur ds. A.P. Baaijens; Deventer 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. K. Boeder; Dinteloord 14.30 ds. S. Maljaars; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Dordrecht 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 17.00 uur (H.D.) ds. J.S. van der Net; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. B.J. van Boven; Eindhoven 16.00 uur ds. P. Mulder; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Goes 9.30 uur ds. C.J. Meeuse; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur stud. M.H. Schot; 's-Gravenhage 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenzande 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. L. Blok; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. P. Melis; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Hoofddorp 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kamperland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezeling

10.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi en 15.00 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 uur ds. H. Hofman; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 15.30 uur ds. A. Schot; Meeuwen 14.30 uur ds. J. Schipper; Meliskerke 14.30 uur ds. J. van Belzen; Melissant 15.00 uur ds. D. de Wit; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. M. Mondria; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. M. Mondria; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. S.W. Janse; Nieuwe-Tong 18.00 uur ds. A.J. de Waard; Nijkerk 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur stud. J.B. Huisman; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. C. Hogchem; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Ouddorp 14.30 uur ds. L. Blok; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. M. Golverdingen; Oude-Tong 15.00 uur stud. J.B. Huisman; Poederroijen 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 9.30 uur (H.A.) ds. C. Neele en 15.30 uur stud. M.H. Schot; Poortvliet 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Puttershoek 18.00 uur ds. W.J. Karels; Rhenen 15.30 uur ds. A. Verschuure; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikerveer 9.30 en 15.30 uur ds. M. Joosse; Rijssen-Noord 18.30 uur stud. W. Mouw; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur (H.A.) ds. J.S. van der Net en 18.30 uur ds. H. Hofman; Rotterdam-Centrum

19.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Scherpenisse 9.30 en 14.00 en 18.30 uur (H.D.) ds. J.W. Verweij; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur ds. J. Driessen; Sint Annaland 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Sliedrecht 18.00 uur ds. M.J. van Gelder; Soest 15.30 uur ds. G. van Manen; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Utrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Westzaan 10.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp en 19.00 uur ds. J. Driessen; Wierden 9.30 en 15.00 uur stud. W. Mouw; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. H. Hofman en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Zwolle 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schot.

MAANDAG 28 SEPTEMBER 2015

Doetinchem 19.30 uur (uitzendingsdienst) ds. A.P. Baaijens.

DINSDAG 29 SEPTEMBER 2015

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. M. Karens; Oosterend 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Puttershoek 19.30 uur ds. A. Verschuure; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J. van Belzen; Sint Annaland 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw.

WOENSDAG 30 SEPTEMBER 2015

Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Beekbergen 19.30 uur ds. G. Beens; Berkenwoude 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. C. Hogchem; Delft 19.30 uur ds. G. Pater;

Dirksland 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Hoofddorp 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Kruijningen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 19.30 uur ds. W. Visscher; Mijdrecht 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Naaldwijk 15.30 uur (huw.bev.) ds. G. Hoogerland; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. J. van Belzen; Nisse 19.30 uur ds. S. Maljaars; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Opperdoes 19.30 uur ds. K. Boeder; Poederloijen 19.30 uur ds. D. de Wit; Poortugaal 19.30 uur (GBS-dienst) ds. G. van Manen; Rijssen-West 19.30 uur ds. J. van Laar; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Schot; Waardenburg 19.30 uur (GBS-dienst) ds. P. Blok; Westzaan 19.30 uur ds. W. Harinck.

DONDERDAG 1 OKTOBER 2015

Barneveld-Zuid 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Bodegraven 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Dinteloord 19.30 uur ds. M. Mondria; Krimpen a/d IJssel 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburgh; Nieuworp 14.15 uur (huw.bev.) ds. A.J. de Waard; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J. Schipper; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 14.15 uur ds. G.M. de Leeuw; Oudorp 19.30 uur stud. J.B. Huisman; Oudemirdum 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Poortvliet 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Rijssen-Zuid 13.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Scherpenisse 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Sliedrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Spijkenisse 19.45 uur ds. J. van Belzen; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Veenendaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee.

VRIJDAG 2 OKTOBER 2015

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 13.30 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Kampen 14.15 uur (huw.bev.) ds. H. Hofman; Ridderkerk 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Pater; Sliedrecht 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 27 SEPTEMBER 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. A. van Setten en 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GL Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. U bent hartelijk welkom op onze post. Ope-

ningstijden: dinsdag t/m zaterdag van 11.00 - 15.00 uur.
Tel. 072-5129195 email info@bijdebronalkmaar.nl website www.bijdebronalkmaar.nl

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Evangelisatiepost Bij Simon de Looier; Looiersgracht 70-72. Tel. 020-6227742.
Samenkomsten iedere zondag 10:30 uur 17:00 uur. U bent van harte welkom in onze evangelisatiepost.
Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00-12:00 uur en 12:30-16:00 uur.
U kunt bij ons ook CD's en boeken kopen. Door uw aankoop steunt u het evangelisatiewerk. Telefonisch of per mail bestellen kan ook: 0252-419560; cvleenen@kliksafe.nl
Bekijk ook eens onze site: www.bijsimonde-looier.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.
Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat 24, Emmen. Openingstijden: elke dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591 - 653915
www.inloophuisdehoeksteen.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.
Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk ook eens onze site: www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:

Evangelist A. van Setten; protestants centrum "De Bron", Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg. Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 u. Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornselaan 228, Den Haag.
Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00 uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donderdag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

ISRAELREIS onderwijzend personeel.
Ds. A. Schot, voorjaarsvak. febr. 2016.
Overige belangstellenden vanzelf ook welkom.
www.burgtours.nl

Even uw aandacht alstublieft: we **zoeken begeleiding, ondersteuning** in een complexe situatie in ons leven en dat van onze kinderen. Tel. 06-51837148.

Te huur in Kootwijkerbroek:
een **vrijstaande woning** met **3 slaapkamers en een flinke bergruimte** voor max. 1½ jaar.
Tel. 0653405696.

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

Voor het leukste huis van het **Sauerland** kijkt u op www.hausrobine.nl
Nu speciale 2-4 persoonsprijzen!

SGV
Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft ten doel de individuele en collectieve voorlichting aan en belangenbehartiging van **gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen**.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u **donateur** van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u de nieuwsbrieven, met actuele informatie, die een paar keer per jaar verschijnen.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
sgv.voorlichting@kliksafe.nl

Najaarsdagen in de Pfalz?

Twee ruime vakantiewoningen beschikbaar in de overweldigende natuur van het Nordpfalzerbergland: uitgestrekte wandel- en fietspaden in de directe omgeving, historische plaatsen als Heidelberg, Trier, Worms en Frankenthal op dagtocht afstand. Rust, natuur en cultuur. Meer informatie: fam. Moussault, op www.beth-etham.de of onder tel.nr. 0049-6385-92 555 77 (Nederlandstalig)

Acerstraat 16 te Opheusden

Open Huis op 03-10
Vraagprijs € 249.500,- v.o.n.

- Royale 2-onder-1-kapwoning met wél 5 slaapkamers!
- Netjes bewoond en goed onderhouden, nieuwe keuken.
- Onderhoudsvrije tuin met veranda.
- Mooie wijk.

Voor meer informatie

- www.joopvanmourik.nl
- Tel. 0488-442906
- info@joopvanmourik.nl

Joop van Mourik
Makelaars in woningen en bedrijven | taxateurs

Bed en Breakfast Jacolina

Ontspannen en genieten, in de Betuwe. Rustgevende omgeving, uitstekende verzorging.
www.benb-jacolina.nl

WINTERSFEERREIS 8-dgs Oostenrijk.
DV 12 t/m 19 feb. Heel het familiehotel is gereserveerd. 1/2/3 p kamers met balkon of terras. Oliv Wim vd Hoek, Oad chauffeur Harry Nijenhuis.
www.burgtours.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Psychologenpraktijk Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Van Manen
timmerbedrijf

kerkbanken
bankstofferings
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gespreklocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

I.v.m. mijn nieuwe baan zoek ik, jonge vrouw 19 jaar, **woonruimte in een straal van 20 km rond Utrecht**. Wie kan mij helpen? 0627395867.

AANDACHT VOOR AMBTSKLEDING

Speksnijder AANDACHT VOELT BETER
MODE

www.speksnijder.nl Bergambacht - Veenendaal - Kampen

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

AMBTSKLEDING...

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63
4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl
www.klamarsfashion.nl

ADVIES AAN HUIS MOGELIJK!

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Opa Zhang zoekt een helper

De kerk in China groeit.
Hudson Taylor ondersteunt met:

- Onderwijs
- Lectuur
- Toerusting
- Diaconaat

www.hudsonstaylor.nl

Help mee. Steun ons!
NL56 RABO 0347 3760 29

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641
Bgg.: (06) 53638114
24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

Wilt u kleiner gaan wonen?

V.a. 1 nov. komt er een 1 à 2 pers. huisje vrij bij Rijnwaard, met erker.

Zie **www.rijnwaard-waardenburg.nl**
of bel voor info: 06-53933283
of 0418-657337.

Nieuwe Collectie bij Klein Kleding
Sliedrecht - Zierikzee
www.KleinKleding.nl

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden T 0344 745 104
M 06 19452290 info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Huwelijk vastgelopen?

RelatieSuite
samen verder

Relatieversterking Relatieverbetering Persoonlijke coaching
RelatieSuite werkt vanuit een Bijbelse visie

www.relatiesuite.nl (0341) 820 006

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteurs: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop, postbus 33, 2950 AA Alblasserdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan: Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 24,- per jaar + extra portiekosten. Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188, St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Waarom zingen we veel Psalmen niet?

Ik ben een leven lang organist geweest. Waarom zingen we (ondanks alle aandacht hiervoor) nog steeds vooral de bekende, bevindelijke Psalmen?

150 Psalmen

Ook deze organist kan het weten: de Psalmbriefjes zijn regelmatig een smalle selectie uit het Psalmboek. De afgelopen tijd is hier best veel aandacht voor geweest. In het Reformatorisch Dagblad (2012/2013) werden 22 onbekende Psalmen belicht. Onze ambtsbroeder uit Genemuiden heeft de oproep gedaan om de onbekende melodieën te gaan oefenen. Ook de onlangs verschenen serie 'De zingende gemeente' in ons kerkelijk orgaan 'De Saambinder', onderstreept het belang om minder bekende Psalmen te zingen. Maar een echte omslag lijkt er (nog?) niet te komen...

Belemmeringen

Natuurlijk zijn er een aantal zaken te noemen waarom vooral bekende Psalmen worden gezongen. Allereerst wijzen we op de leesdiensten, waarbij ook preken gelezen worden van overleden dienaren des Woords. Bij de meeste van deze preken ontbreken de minder bekende Psalmen. Om onze jongste kinderen in de kerk tegemoet te komen, verschijnen regelmatig bekende Psalmen op het Psalmenbord. Verder zijn er 'geliefde' Psalmen die het

bevindelijke leven treffend tekenen en daarmee zo passend aansluiten op de prediking. Bezwaarlijk kan ook zijn dat de minder bekende of onbekende Psalmen meer onbekende woorden bevatten. En als laatste willen we erop wijzen dat de gemeentezang bij het opgeven van een onbekende Psalm - ondanks goede begeleiding van het orgel - niet altijd meevalt.

Mogelijkheden

Toch is de stellige indruk gewekt dat er wel meer onbekende Psalmen gezongen worden. Er zijn verschillende gemeenten die op zondag een Psalm zingen die op de basisschool in één van de groepen geleerd moet worden. Het is verblijdend dat op veel van deze Psalmroosters ook regelmatig onbekende Psalmen voorkomen. Er zijn ook gemeenten die elke zondag een Psalm op volgorde zijn gaan zingen. Eén of twee Psalmverzen uit de Psalm worden gezongen op zondagmorgen of zondagmiddag en de gemeente kan in de voorafgaande week alvast deze Psalm thuis zingen. Met het verschijnen van de verklarende woorden onder de berijmde Psalmen in de *Bijbel met uitleg* is ook tegemoet gekomen aan het bezwaar van de moeilijke woorden.

Graag willen we met name de gezinnen opwekken om ook thuis Psalmen te zingen, bijvoorbeeld na het avondeten. De Psalmen die op school of op zondagsschool geleerd moeten worden. Maar ook de andere Psalmen die de Heere ons in Zijn goedheid gaf. Als er geen gezinslid op het orgel of ander muziekinstrument bij moeilijke melodieën kan spelen, zijn er ook digitaal mogelijkheden om 'wijs' te houden. Nemen we nog tijd (juist op de dag des Heeren) om op deze wijze ons hele Psalmboek beter te leren kennen? Graag sluiten we ons aan bij de wens van de vraagsteller om alle 150 Psalmen te zingen. Met de bede waarmee de minder bekende Psalm 57:7 besluit:

*Uw goedheid, Heer, is groot en hemelhoog;
Uw waarheid reikt tot aan den wolkenboog.
Verhef U dan ver boven 's hemels kringen;
Uw eer versprei' haar luister in elks oog;
Laat ieder die door heel de wereld zingen.*

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'. Graag wel wat geduld.

